

Toruń, 17 listopada 2015 roku

BIURO
RADY MIASTA TORUNIA

311

wyvolnelo dnia...

17. 11. 2015
[Signature]

Szanowny Pan
dr hab. Marcin Czyżniewski
Przewodniczący
Kapituły Honorowych Wyróżnień Miasta Torunia

Wielce Szanowny Panie Przewodniczący

Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości w Radzie Miasta Torunia wnosi o uhonorowanie pana prof. dr. hab. Wojciecha Polaka medalem „Za Zasługi dla Miasta Torunia” na wstędze.

UZASADNIENIE

Prof. Wojciech Polak był uczestnikiem pokojowej rewolucji „Solidarności” w latach osiemdziesiątych XX wieku. W 1980 r. został członkiem Niezależnego Zrzeszenia Studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W lutym 1981 r. został członkiem Zarządu Uczelnianego NZS UMK. Działalność podziemną w NZS prowadził także po wprowadzeniu stanu wojennego, był członkiem podziemnego Tymczasowego Zarządu Uczelnianego NZS UMK. Równocześnie przez całe lata osiemdziesiąte współpracował ze strukturami podziemnymi "Solidarności" Regionu Toruńskiego i Regionu Olsztyńskiego (drukowanie gazetek, kolportaż, działalność publicystyczna, itp.) Od 1987 r. wraz z Romanem Bäckerem wydawał podziemne pismo publicystyczne "Chrześcijański Ruch Społeczny". Wspierał też odradzające się od początku 1988 r. struktury NZS na UMK. Podczas wyborów "okrągłostołowych" w 1989 r. był przedstawicielem toruńskiego Komitetu Obywatelskiego w Okręgowej Komisji Wyborczej. Dnia 31 sierpnia 2007 r. Wojciech Polak został odznaczony przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za działalność podziemną i niezależną w latach osiemdziesiątych. W 2009 r. odebrał medal „Pro Memoria” przyznawany przez Kierownika Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Obecnie prof. Wojciech Polak, jako pracownik Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych UMK w Toruniu, robi bardzo wiele dla upamiętnienia historii Narodu Polskiego w latach 1939–1989. Jest autorem kilkunastu książek, wielu artykułów a także redaktorem prac zbiorowych dotyczących oporu społecznego przeciwko komunizmowi

w czasach PRL, historii „Solidarności” i Kościoła katolickiego w Polsce. Pod jego kierunkiem powstało dziewięć prac doktorskich z zakresu tej tematyki.

Wojciech Polak od lat współpracuje z Instytutem Pamięci Narodowej. Co roku recenzuje kilkanaście monografii, prac zbiorowych i wydawnictw źródłowych wydawanych przez IPN. Publikuje także w pismach Instytutu i wygłasza referaty na licznych konferencjach organizowanych przez oddziały i delegatury IPN. Od lat współpracuje też z prokuratorem IPN Mieczysławem Górą przy ściganiu zbrodni popełnionych przez Służbę Bezpieczeństwa na Kujawach i Pomorzu. Jego monumentalna praca „Czas ludzi niepokornych”, opublikowana w 2003 r. ujawniła wiele przestępstw popełnionych przez SB w Toruniu.

Wojciech Polak jest powszechnie znany, zarówno w Toruniu, jak i w Polsce z aktywności naukowej oraz w zakresie upamiętniania historii Narodu Polskiego w latach 1939–1989. Co roku organizuje sesje naukowe i popularnonaukowe. Wygłasza liczne referaty i prelekcje dotyczące najnowszych dziejów Polski. Bywały lata, że samych prelekcji dotyczących okoliczności śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki wygłaszał nawet kilkanaście. Ważną częścią działalności prof. Wojciecha Polaka są jego starania o pogłębienie patriotyzmu młodego pokolenia. Jest on m. in. współorganizatorem i patronem patriotycznej imprezy odbywającej się co roku w marcu na toruńskiej Barbarce pod nazwą Toruński Dzień Żołnierzy Wyklętych. Gromadzi ona młodzież szkół toruńskich, która bierze udział w konkursach sprawnościowych, konkursie wiedzy o Żołnierzach Wyklętych, a przy ognisku wysłuchuje pogawędki na temat podziemia antykomunistycznego w Polsce. Od pięciu lat w maju odbywa się w Toruniu marsz poświęcony pamięci Witolda Pileckiego, także pod patronatem prof. Wojciecha Polaka, który gromadzi ok. 2 tysięcy mieszkańców Torunia. We wrześniu 2011 r. prof. Wojciech Polak zorganizował w Toruniu, przy współpracy z IPN, wystawę „Żołnierze wyklęci”, którą ustawiono na Rynku Starego Miasta. Otwarcie wystawy połączone zostało z konferencją popularnonaukową i koncertem.

Profesor Wojciech Polak był też jednym z inicjatorów umieszczenia na ścianie toruńskiego kościoła oo. jezuitów płyty pamiątkowej ku czci mieszkańców Torunia, którzy 1 i 3 maja 1982 r. protestowali przeciwko stanowi wojennemu. Był on członkiem komitetu organizującego przedsięwzięcie, który następnie przekształcił się w Komitet „Solidarni Toruń-Pamięta”. Jego celem jest utrwalanie solidarnościowej tradycji miasta i regionu. W ramach prac Komitetu Wojciech Polak opiniuje np. wnioski o odznaczenia państwowe i wyróżnienia Marszałka Województwa dla działaczy „Solidarności” i opozycji.

Profesor jest także współorganizatorem toruńskich obchodów rocznic związanych z „Solidarnością”, zwłaszcza Święta Solidarności w dniu 31 sierpnia i rocznic wprowadzenia

stanu wojennego – 13 grudnia. Dzięki jego pomocy, kontaktom i materiałom tworzone są przez Urząd Marszałkowski w Toruniu foldery, broszurki, prezentacje wirtualne oraz filmy związane z tymi rocznicami. Jest też konsultantem rozmaitych zagadnień przy tego typu imprezach. Bierze też udział w organizowaniu obchodów Dnia Podziemnego Państwa Polskiego w Toruniu.

Od kilku lat organizowany jest w Toruniu Wojewódzki Konkurs im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej „Oni Tworzyli naszą Historię”. W jego ramach uczniowie gimnazjum i liceum piszą prace związane z regionem, a dotyczące bohaterów historycznych wydarzeń oraz dziejów XX wieku, np.: odzyskania przez Polskę niepodległości, kampanii wrześniowej 1939 r., okupacji hitlerowskiej, walki wyzwolenczej i działalności podziemnego państwa polskiego podczas II wojny światowej, działalności podziemia powojennego i opozycji demokratycznej oraz „Solidarności” do 1989 roku. Konkurs cieszy się dużym powodzeniem, co roku wpływa 100-200 prac na dobrym poziomie. Mają one dużą wartość dokumentacyjną, oparte są bowiem często na przekazach rodzinnych i dokumentach z archiwów rodzinnych. Prof. Wojciech Polak od początku jest przewodniczącym Kapituły oceniającej prace. Był konsultantem przy kręceniu filmów historycznych (np. znane filmy dokumentalne: „Hakerzy wolności” i „Pod opieką operacyjną”), udziela także bezinteresownie pomocy wszelkim osobom badającym tropu naszej historii najnowszej. W województwie-kujawsko pomorskim jest on człowiekiem-instytucją, do którego zwracają się z prośbą o konsultacje lub wygłoszenie wykłady rozmaite środowiska.

W 2006 r. prof. Wojciech Polak powołany został przez Rektora UMK na przewodniczącego zespołu badawczego o nazwie: Komisja Do Badania Ograniczania Autonomii UMK w latach 1968–1990. W 2007 r. został członkiem trzyosobowej Międzydiecezjalnej Komisji Historycznej powołanej w celu weryfikacji danych o współpracy duchowieństwa diecezji chełmińskiej z tajnymi służbami PRL-u.

Warto dodać, że prof. Wojciech Polak, w ramach swoich obowiązków w Europejskim Centrum Solidarności (ECS) jest konsultantem wystawy stałej dotyczącej „Solidarności”. Od lat prowadzi także wykłady zlecone w Wyższej Szkole Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu na temat historii „Solidarności” i stosunków Kościół-państwo w PRL. W ramach swoich obowiązków na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu jest promotorem wielu prac magisterskich i licencjackich związanych z „Solidarnością”, opozycją demokratyczną i oporem społecznym przeciwko komunizmowi.

Wojciech Polak wchodzi w skład Kapituły medalu Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeraniensis. Medal ten

przyznawany jest głównie działaczom „Solidarności” z lat osiemdziesiątych. Dzięki staraniom prof. Polaka otrzymały go setki, mało znanych, a bardzo zasłużonych ludzi angażujących się w prace podziemne.

Uważamy, że działalność naukowa Profesora, a zwłaszcza działalność społeczna w pełni predestynują prof. Wojciecha Polaka do otrzymania Medalu „Za Zasługi dla Miasta Torunia” na wstędzie.

Kierując wniosek do Kapituły Honorowych Wyróżnień Miasta Torunia uwzględniliśmy głównie:

- zasługi w walce o wolność kraju poprzez wieloletnią, aktywną działalność w strukturach opozycji demokratycznej,
- działalność w Niezależnym Zrzeszeniu Studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w okresie legalnym, a także w podziemiu,
- współpracę ze strukturami podziemnymi „Solidarność” Regionu Toruńskiego i Regionu Olsztyńskiego (drukowanie gazetek, kolportaż, działalność publicystyczna),
- wydawanie wraz z Romanem Bäckerem pod koniec lat osiemdziesiątych podziemnego pisma publicystycznego „Chrześcijański Ruch Społeczny”,
- wspomaganie Komitetu Obywatelskiego w okresie wyborów okrągłostołowych w 1989 r., praca w Okręgowej Komisji Wyborczej z ramienia Komitetu Obywatelskiego,
- inicjowanie działań zmierzających do szerzenia znajomości historii szczególnie związanej z okupacją radziecką, działalnością „Solidarności”, Żołnierzami Wyklętymi,
- inicjowanie powstania pomnika pamięci Żołnierzy Wyklętych w Toruniu,
- organizowanie wielu wydarzeń patriotycznych, m.in.: gry terenowej „O szablę Pułkownika” z okazji Toruńskiego Dnia Żołnierzy Wyklętych i Toruńskiego Marszu Pułkownika Pileckiego ,
- opisanie w licznych dziełach naukowych historii opozycji demokratycznej i solidarnościowej w Toruniu w latach 1976-1990. Dzięki wysiłkom profesora, autora 22 książek (nie licząc wznowień, prac pod redakcją i wydawnictw źródłowych) poświęconych głównie tym zagadnieniom, Toruń ma najlepiej ze wszystkich miast polskich opracowaną historię opozycji w schyłkowych latach PRL,
- działalność popularyzatorską, wygłaszanie dziesiątków wykładów poświęconych

dziejom najnowszym (m. in. Torunia i regionu), osobie Bł. Ks. Jerzego Popiełuszki, historii Kościoła w Polsce i dziejom „Solidarności”.

Podkreślić należy, że 31 sierpnia 2007 roku prof. Wojciech Polak został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za działalność podziemną i niezależną w latach osiemdziesiątych XX wieku.

Jacek Komelster